

Afgørelser – Reg. nr.: 01966.01

**Fredningen vedrører: Linding Mølledam,
Stokbækdalen**

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet   20-12-1966

Fredningsnævnet   12-10-1964, 11-12-1952

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSMÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1966, den 20. december, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1769/64 vedrørende fredning af Linding mølledam og den nedre del af Stokbækdalen i Horne og Thorstrup sogne.

I den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds den 12. oktober 1964 afsagte kendelse hedder det:

"I brev af 5. december 1963 anmodede advokat N. L. Rosenlund, Varde, Danmarks Naturfredningsforening om bistand med henblik på fredning af den til "Linding Mølle" hørende mølledam m.v.

I henvendelsen hedder det bl.a.:

"Ejendommen Linding Mølle, matr. nr. 4a, 4d og 4f Thorstrup sogns nordre del, er ved skøde tinglyst den 10. september 1962 af gårdejer Vilhelm Frahm overdraget til sønnen, gårdejer Hans Jørgen Frahm.

Ejendommen hører således under Thorstrup kommune, men grænser mod nord til Horne kommunes sogneskel og ligger nærmere betegnet sydvest for Linding å ved det private vandløb Stokbæk, hvor bækken skærer vejen Horne-Sig, idet mølledammen (matr. nr. 4f) ligger vest for nævnte vej og ejendommens bygninger øst for denne i en afstand af ca. 400 m fra Stokbæks udløb i Linding å.

Møllesøen har et areal på 1 ha, og faldhøjden ved møllen er ca. 3 m. Møllehuset eksisterer endnu, men møllen har ikke været

i drift siden 1952.

Det vides ikke, hvornår møllen er grundlagt, men ifølge dr. phil. Steen Bøcher er det antageligt sket senest i begyndelsen af 1500-tallet, og i perioden fra o. 1650-1873 har møllen hørt under godset Nørholm. Møllen er blevet anvendt som kornmølle til 1916, medens vandkraften fra dette tidspunkt og til 1952 er blevet anvendt til drift af en turbine, der i forbindelse med en i Nørholm vandmølle installeret turbine fremstillede elektricitet for Thorstrup sogns el-værk, der i denne periode var ejer af mølledam m.v.

Mølle ejerens ret til opstemning af Stokbæk er bl.a. stadfæstet i 1836, da der efter det foreliggende blev meddelt brugeren ret til uindskrænket benyttelse af vandet, og flodemålet er sidst fastsat ved overlandvæsenskommissionskendelse i efteråret 1929 i forbindelse med appel af en landvæsenskommissionskendelse afsagt den 18 juli 1929. På grundlag af de i nævnte kendelse indeholdte bestemmelser er flodemålet af landinspektør Dahl Christensen, Varde, indnivelleret til kote 17,05 d.n.p.

Ifølge kendelsernes bestemmelser herom må der herefter stemmes til fornævnte kote bortset fra perioderne 1/6 - 4/6 og 15/7 - 20/7, i hvilke flodemålet er 20 cm lavere.

Thorstrup elektricitetsværk, der som nævnt i en årrække har været ejer af mølledammen, idet værket udnyttede vandkraften til elektricitetsproduktion, har ved skøde af 17/1 1953 tilbageskødet arealet matr. nr. 4f med alle rettigheder og forpligtelser til Linding Møllegård, hvis daværende ejer var gdr. Wilhelm Frahm, således at hr. Frahm ikke skulle betale vederlag, men til gengæld skulle forpligte sig til at lade arealet frede, og ved fredningsdeklaration tinglyst den 17/1 1953 er mølledammen med omgivelser herefter "fredet", ...

Ifølge deklARATIONEN drager ejeren omsorg for den normale vedligeholdelse, medens vedligeholdelsesbyrden med hensyn til slusen for halvdelens vedkommende bæres af Thorstrup kommune .....

Mølledammens bevarelse har været og er såvel den tidligere som den nuværende ejer af Linding Mølle og den herfra udgåede slægt magtpåliggende både af historiske og æstetiske grunde, idet området må betegnes som en "oase", hvorefter der ikke findes mange i den pågældende egn, og det er mit indtryk, at disse synspunkter har støtte både hos befolkningen i sognet og hos sognerådet.

Imidlertid anfægtes gyldigheden af den foretagne "fredning" nu, idet Hedeselskabet på et møde i landvæsensnævnet den 17. april 1963, hvortil lodsejere i Stundsigt og Stokbæk var indkaldt til drøftelse af en plan om regulering af "Stokbæk" oven for mølledammen, gjorde gældende, at vandløbslovens herhen hørende bestemmelser ikke var iagttaget ved oprettelse af fredningsdeklARATIONEN og fredningsnævnets godkendelse af deklARATIONEN, og at denne derfor antageligt ikke var bindende for lodsejerne.

På det nævnte møde gav landvæsensnævnet udtryk for, at man var enig med Hedeselskabet, og at man af den grund ikke havde fundet anledning til at indvarsle fredningsnævnet for Ribe amt, uanset at nævnet ifølge den omtalte deklARATION har påtaleret med hensyn til ændringer af forholdene ved Linding Mølle og derunder især ændringer af flodemålet.

Det af Hedeselskabet udarbejdede projekt for regulering og afvanding af Stokbæk viste sig at være baseret på en sænkning af flodemålet ved møllen med 30 cm, og efter gdr. Hans Jørgen Frahms skøn ville en sådan foranstaltning antageligt medføre tørlægning af mølledammen.

Det lykkedes efter en længere procedure om spørgsmålet

at få sagen udsat i 2 uger til 1.maj d.a. med henblik på undersøgelse af spørgsmålet om, hvilke virkninger den omtalte sænkning af flodemålet ville få, og det blev meddelt, at kendelse herefter ville blive afsagt på et møde, som landvæsensnævnet berammede til den 3.maj d.å.

Ved den med de mødte lodsejere afholdte afstemning om projektet for regulering og afvanding af Stokbæk var der 4 stemmer for og 4 stemmer imod trods et tilsyneladende ihærdigt forarbejde fra Hedeselskabets side .....

Den 30. april d.å. tilstillede jeg landvæsensnævnet en skrivelse med anmodning om, at sagens behandling måtte blive udsat i 4 måneder, tillige med omfattende redegørelse for motiverne til anmodningen, hvorhos der blev fremsendt erklæring fra 6 lodsejere, som ikke havde været til stede ved mødet den 17/4, hvorved disse tilkendegav, at de ikke var interesserede i afvandingsprojektets gennemførelse, men sagen blev desuagtet optaget til kendelse den 3/5, og resultatet blev en kendelse, hvorved nævnet ændrede og beskar det oprindelige projekt, således at afvandingen kun skulle omfatte arealer beliggende ved Stokbæk umiddelbart før bakkens indløb i mølledammen, ligesom det bestemtes, at flodemålet skulle sænkes 20 cm.

Kendelsen blev den 18/5 1963 appelleret til landvæsenskommissionen for Ribe amtsrådsreds ....."

Danmarks Naturfredningsforening meddelte herefter i brev af 10.december 1963 fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds, at foreningen gerne ville medvirke til gennemførelse af den pågældende fredning.

På et på naturfredningsforeningens foranledning afholdt orienterende møde den 29.februar 1964, hvori deltog advokat N. L.

Rosenlund og repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, landvæsenskommissionen for Ribe amtsrådsreds, Det danske Hedeselskab og fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds, besluttedes det at afholde et for fredningssagen og vandløbssagen fælles lodsejer-møde.

Naturfredningsforeningen begærede herefter i brev af 14.marts 1964 fredningssag rejst for den nedre del af Stokbæk-dalen vest for Linding mølle. Foreningen har som begrundelse for påstanden bl. a. anført, at en uddybning af Stokbæk vil medføre en hurtig tilsanding af mølledammen, som derpå vil gro til. Endvidere anføres, at det vil være af stor betydning at bevare dette naturvidenskabelige værdifulde og smukke område, idet den ret snævre erosionsdal er næsten uberørt af kulturpåvirkning.

Naturfredningsforeningens påstand går i hovedtræk ud på, at udretning af bækløbet og nedlægning af drænrør ikke skal være tilladt, hvorhos der påstås indført regulerende bestemmelser for benyttelsen af de pågældende arealer.

Fredningsforslaget omfatter helt eller delvis følgende matr. nr.e :

4a, 4f, 6a, Sognets nordre del, Thorstrup sogn, og
3h, 5i og 6k, Stundsig, Horne sogn,
ialt ca. 4,2 ha, hvoraf deklaration af 28.november 1952 omfattede ca. 1 ha.

I brev af 1.april 1964 har professor Kaj Berg, Københavns Universitets ferskvandsbiologiske laboratorium, bl. a. udtalt:

"Som det vil være bekendt, har Overfredningsnævnet ved skrivelse af 29.oktober 1963 tilskrevet lodsejerne ved Linding å, at Overfredningsnævnet vil frede Linding å med tilgrænsende arealer fra Stokbæk til udløbet i Varde å, således at de fredede arealer

skal forblive henliggende i deres nuværende tilstand, og således at enhver ændring eller regulering af åens nuværende løb ikke må finde sted, ligesom der ikke må oprettes dambrug ved det fredede åløb.

Det fremgår således af Overfredningsnævnets kendelse, at fredningen af Linding å skal begynde ved Stokbæks indløb i denne. Som følge heraf er det af stor betydning, at Stokbæks vand ikke ændrer karakter og derved påvirker den naturlige tilstand i Linding å. Under behandling af sagen vedr. Linding Mølleudvalg m.v. er det klart påpeget, at såvel vegetationen ved Stokbæk som vandets okkerindhold og jordens beskaffenhed med tydelighed viser, at dalen langs Stokbæk har jordbund, der er meget sur. Ved eventuel afvanding og udgrøftning af engene vil Stokbæks vand utvivlsomt blive jernholdigt og mere eller mindre surt. Det vil således ved udløb i Linding å påvirke denne i skadelig retning."

Naturfredningsrådet har i brev af 5.april 1964 bl.a. udtalt:

"At man kan anbefale, at fredningen fremmes i overensstemmelse med påstanden. På grund af områdets uberørte karakter må man tillægge fredningen væsentlig interesse i naturhistorisk og undervisningsmæssig henseende, jfr. naturfredningslovens § 12, stk. 1."

Vedrørende Linding mølle har Nationalmuseets mølleudvalg i brev af 17.juni 1964 bl. a. udtalt:

"Vest for det store vandskel i Jylland er så godt som alle gamle vandmøller forsvundet. Dette skyldtes to forhold, begge afledt af egnens topografi: den flade sandslette, hvori vandløbene kun har ringe fald.

Dette ringe fald har enten nødvendiggjort opstemning i

dalsiden (som ved Nørholm) eller i selve åen (Knag Mølle) i begge tilfælde med virkninger højt op ad vandløbet. I de fleste tilfælde medfører denne opstemningsform, at møllerne får underfaldshjul med en ringe virkningsgrad.

Gennem det sidste århundrede har udviklingen da været den, at de møller, der generede landbruget mest, blev helt nedlagt, mens de resterende fik deres underfaldshjul erstattet med turbiher.

Vest for vandskellet har det derfor kun været muligt at frede fire vandmøller: Lindskov Mølle (tørlagt), Knag Mølle, Nørholm Mølle (tørlagt) og Aa Mølle (tørlagt).

For de tre sidstnævnte gælder det, at der forestår meget store istandsættelses- og rekonstruktionsarbejder. De tørlagte møller må forsynes med oppumpet vand.

Når man ikke ved planens udarbejdelse i 1953 medtog Linding Mølle skyldes det, at man havde fået den oplysning, at møllen var tømt for inventar, hvad der i og for sig også er korrekt. Så meget resterer dog i bygningskonstruktionen, at der næppe vil være nogen teknisk vanskelighed forbundet med en rekonstruktion med dele fra andre, nedrevne møller. I denne forbindelse bør det nævnes, at vandhjul, malekarm og gravhjul/krondev ofte må udskiftes under en mølles normale tilværelse.

En rekonstruktion af Linding Mølle ligger udenfor, hvad Nationalmuseets Mølleudvalg kan påtage sig det økonomiske ansvar for på et tidspunkt, hvor man kun har en syvende del af de midler til rådighed, man burde have til restaureringen af de mest nødstedte, intakte møller.

Dersom der på lokalt plan kunne skaffes penge til retablering af vandmøllen, vil Nationalmuseets Mølleudvalg imidlertid

meget gerne stille teknisk og administrativ erfaring til rådighed for opgaven - herunder levere brugeligt materiale fra lager af mølleinventar, idet man finder det af stor antikvarisk værdi at få også en overfaldsmølle repræsenteret i Vestjylland. En integrerende del af en sådan overfaldsmølle på dette sted vil naturligvis være møllesøen, der vil blive en kontrast til dalside - og åopstemningerne på Nørholm, Aa og Knag Møller. Lindskovs prægtige møllesø blev totalt ødelagt ved en "landvinding" tidligt i 1950erne.

Nationalmuseets Mølleudvalg må derfor henstille til Fredningsnævnet for Ribe Amt, at man stadfæster den tidligere oprettede fredning af Linding Mølledam. Det er Udvalgets opfattelse, at en sådan bevaring kan gennemføres med et minimum af skade for de ovenfor liggende lodsejere, idet de af lodsejerne som ikke generes af møllen øjensynlig ikke har fundet det ulejligheden værd at foretage nogen afdrøning af arealerne før denne sags fremkomst. Man kunne heraf fristes til at formode, at hele sagens erhvervsøkonomiske indhold er mere beskedent end det fremhæves i landvindings-sagen."

Fredningsnævnet, der under behandlingen af denne sag består af dommer Poul Buch, Varde, amtsrådsmedlem, sognerådsformand Alfred Jeppesen, Ølgod, og de sognerådsvalgte medlemmer, gårdejer Aksel Christensen, Thorstrup, og bogholder N. Th. Jessen, Horne, har behandlet sagen på behørigt indvarslede møder den 6.april og den 22.juni d.å., hvortil var indkaldt samtlige lodsejere og andre interesserede, og hvor tillige repræsentanter for bl. a. Danmarks Naturfredningsforening, Naturfredningsrådet, Nationalmuseet, Ribe amtsråd, Thorstrup og Horne kommuner samt Det danske Hedeselskab var mødt.

I tilslutning til møderne har nævnet foretaget indgående besigtigelser af de interesserede arealer.

Nævnet har derhos behandlet sagen internt den 28. september d.å.

Nævnet har haft teknisk bistand af landinspektør G. Alsted, Fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter og landinspektør Gunnar Jessen, Varde.

Under nærværende sags behandling har landvæsenskommissionen for Ribe amtsrådsreds udsat behandlingen af landvindings-sagen, indtil fredningssagen er afsluttet.

Danmarks Naturfredningsforening har på de afholdte møder nærmere motiveret fredningspåstanden og herunder fremhævet, at de undersøgelser, der ved hjælp af midler fra Carlsbergfonden foretages af floraen og faunaen i Linding å, let vil kunne lide skade ved en forurening fra Stokbæk. Foreningen har derhos i sagens anledning ladet foretage dels en zoologisk og dels en kemisk undersøgelse af Stokbæk, derunder af vandet i Linding Mølledam. Den zoologiske undersøgelse har ikke resulteret i noget bemærkelsesværdigt, hvorimod den kemiske undersøgelse har vist, at vandets surhedsgrad i Stokbæk er under normalen, ligesom hårdhedsgraden er ringe, hvorfor vandet kan karakteriseres som "stødpudefattigt". Dette medfører igen, at en sænkning af vandspejlet formentlig vil bevirke, at der tilføres vandløbet jern med kraftig okkerudskillelse. Herved udsættes også vandet i Linding å for at blive stærkt okkerholdigt.

I øvrigt er der over for nævnet rejst protester imod den foreslåede fredning.

Gårdejer Peder M. Hansen har særligt anført, at de af afvandings-sagen omfattede arealer er stærkt vandlidende på grund af mølledammens tilstedeværelse.

En del af arealerne ødelægges for produktion, hvis fredningen gennemføres.

Distriktsbestyrer Martin Kristensen, Hedeselskabets grundforbedringsafdeling, Varde, har over for nævnet redegjort for landvindingssagens forhistorie, der strækker sig 8 år tilbage. Distriktsbestyrer Kristensen har endvidere oplyst, at der i teknisk henseende intet er til hinder for at foretage en ændring af projektet, således at vandstanden i mølledammen ikke forandres.

Den detaljerede fredningspåstand for området er sålydende:

"Stokbæks naturlige tilstand skal bevares, idet den på det fredede område ikke må udrettes og sænkes, og nedlægning af drænrør må ikke være tilladt. Dambrug må ikke anlægges i det fredede område. Den sædvanlige driftsmæssige udnyttelse af arealet må bibeholdes, ligesom den sædvanlige mekaniske oprensning af bækken må foretages. Kemiske midler til ødelæggelse af plantevæksten i Stokbæk og i mølledammen må ikke anvendes. Kun de til landbrugsformål nødvendige bygninger må opføres. Vandstanden i mølledammen må ikke ændres, men dammen må gerne oprenses. Hvis den fredning af mølledammen, der er gennemført 1953 af formelle grunde, ikke er lovlig, begæres den gennemført nu."

Med bemærkning, at forlig ikke har kunnet opnås for nævnet, går lodsejernes erstatningskrav over for naturfredningsforeningens fredningspåstand i korthed ud på følgende:

1. For arealer, der ønskes fredet:

- a. Ejeren af matr. nr. 6a Sognets nordre del, Thorstrup sogn, gårdejer Peder M. Hansen, har krævet en erstatning på 2.500,- kr. pr. ha eller for 1,76 ha 4.400,- kr.
- b. Ejeren af matr. nr. 6k Stundsigt, Horne sogn, gårdejer Erling

Fjord Kristensen, har krævet en erstatning på 2.500,- kr. pr. ha eller for 0,40 ha 1.000,- kr.

c. Ejeren af matr. nr. 5*u* Stundsig, Horne sogn, Henry Henneberg, har krævet en erstatning på 2.500,- kr. pr. ha eller for 0,88 ha 2.200 kr.

2. For arealer uden for det af fredningspåstanden omfattede område, hvor afvandingsmulighederne forringes:

a. Ejeren af matr. nr. 6*a* Sognets nordre del, Thorstrup sogn, gårdejer Peder M. Hansen, har krævet en erstatning på 1.500,- kr. pr. ha eller for 1,12 ha 1.680,- kr.

b. Ejeren af matr. nr. 3*a* Stundsig, Horne sogn, gårdejer Erling Fjord Kristensen, har krævet en erstatning på 1.000,- kr. pr. ha eller for 0,11 ha 110,- kr.

c. Ejeren af matr. nr. 5*u* Stundsig by, Horne sogn, gårdejer Henry Henneberg, har krævet en erstatning på 1.500,- kr. pr. ha eller for 1,44 ha 2.160,- kr.

d. Ejeren af matr. nr. 6 *i* Stundsig, Horne sogn, gårdejer Gustav Jeppesen, har krævet en erstatning på 1.000,- kr. pr. ha eller for 1,18 ha 1.180,- kr.

e. Ejeren af matr. nr. 2*a* Stundsig, Horne sogn, gårdejer Regnar Jensen, har krævet en erstatning på 1.000 kr. pr. ha eller for 0,05 ha 50,- kr.

f. Ejeren af matr. nr. 3*h* Stundsig, Horne sogn, gårdejer Erhardt Sørensen, har krævet en erstatning på 1.000,- kr. pr. ha. eller for 0,04 ha 40,- kr.

Efter indgående overvejelser har nævnet enstemmigt truffet beslutning om, at den foreslåede fredning skal gennemføres i følgende omfang:

"I Horne sogn fredes matr. nr. 6k Stundsigt by. I Thorstrup sogn fredes matr. nr. 4f, den del af matr. nr. 4a Sognets nordre del, Thorstrup sogn, som er beliggende nord for en linie, der forløber fra det sydvestlige hjørne af matr. nr. 4f i flugt af dette matr. nr.'s sydlige skel mod vest til det østlige hjørne af matr. nr. 6a, samt den del af nævnte matr. nr. 6a, som begrænses mod vest af flugten af det vestlige skel af matr. nr. 6k Stundsigt by, Horne sogn, fra dette matr. nr.'s sydvestlige hjørne mod syd til overkanten af den sydlige skrænt mod ådalen og herfra langs overkanten af denne skrænt til det nordvestlige hjørne af matr. nr. 4a."

Fredningen omfatter herefter helt eller delvis følgende matr. nr.e:

Navn	matr. nr. ejerlav	samlet areal ha.
Hans J. Frahm	<u>4a</u> , <u>4f</u> Sognets nordre del, Thorstrup sogn,	ca. 1,00
Peder M. Hansen	<u>6a</u> smst.	- 1,19
Erling Fjord Ørskov Kristensen.	<u>6k</u> Stundsigt, Horne sogn,	- 0,42

Arealet omfatter ialt ca. 2,61 ha og er vist på vedhæftede kort.

Ved fredningsnævnets således truffne beslutning har nævnet i overensstemmelse med indholdet af naturfredningslovens § 1 i første række lagt til grund, at det pågældende område på grund af dets skønhed, beliggenhed og ejendommelighed har væsentlig betydning for almenheden, der vil kunne nyde udsigten over mølledammen fra Sig-Hornevejen.

Nævnet har endvidere taget i betragtning, at fredning af de pågældende arealer kan sikre en restaurering af Linding mølle, der efter det oplyste af historiske grunde måtte være ønskelig under

hensyn til det ringe antal bevarede møller vest for den jydsk højderyg.

Ved den således gennemførte fredning, der legaliserer den ved deklaration af 28.november 1952 besluttede frivillige sikring af Linding mølledam, har nævnet ikke ment at kunne bortse fra den fra naturvidenskabelig side fremhævede risiko for forurening ved okker-tilførsel og lignende af Linding å, der med betydelige udgifter for det offentlige er fredet særligt i naturvidenskabeligt og undervisningsmæssigt øjemed. Det bemærkes herved, at den foretagne afgrænsning af fredningsområdet efter de nævnet forelagte oplysninger ikke skønnes i væsentlig grad at øge risikoen for sådan forurening, idet bevarelse af mølledammens vandspejl som fastsat må antages at medføre betydelig bundfældning med okker-udskillelse i Stokbækken umiddelbart vest for mølledammen.

Fredningens indhold:

Fredningsnævnet fastsætter følgende bestemmelser for

1. Linding mølledam:

Mølledammens vandspejl må ikke ændres i forhold til det i overlandvæsenskommissionskendelse af 2.december 1929 nævnte flodemål, der af landinspektør Dahl Christensen, Varde, er udmålt til kote 17,05 i forhold til dansk normal nul.

Tilstanden i og omkring dammen må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning, tilplantning eller lign., ligesom henkastning af affald ikke er tilladt.

Orensning af mølledammen er tilladt.

2. Arealerne omkring mølledammen samt i Stokbækdalen vest herfor:

Stokbæks naturlige tilstand skal bevares, dog skal det være tilladt at ændre dybde og bredde af vandløbet i overensstemmelse

med vandløbslovens forskrifter herom:

Dræning skal ikke være tilladt.

Dambrug må ikke anlægges i det fredede område.

Terrænformerne må ikke ændres ved afgravning eller opfyldning.

Området må ikke bebygges. Herfra er dog undtaget bygninger m.m., der står i forbindelse med områdets landbrugsmæssige udnyttelse.

Opstilling af boder, skure, master el. andre skæmmende indretninger er forbudt.

Der må ikke opsættes hegn, bortset fra nødvendige kreaturhegn.

Campering er ikke tilladt.

Henkastning af affald eller etablering af bilophugningspladser er forbudt.

Fjernelse af buske og træer er ikke tilladt.

Den sædvanlige driftsmæssige udnyttelse af arealet må bibeholdes, ligesom den sædvanlige mekaniske oprensning af bækken må foretages.

Kemiske midler, der kan ændre naturtilstanden i området, må ikke anvendes.

Under hensyn til det således anførte og til samtlige iøvrigt i betragtning kommende omstændigheder, herunder indskrænkning i adgangen til afvanding af vandlidende arealer, fastsætter fredningsnævnet følgende erstatninger:

Matr. nr.	omtrentligt areal i ha	ejer	erstatning.
4a, 4f, Sognets nordre del, Thorstrup sogn, 6a smst.	ca. 1,0 ha	gdr. Hans J. Frahm, Linding møllegård pr. Sig,	0,- kr.
	ca. 1,19 ha á 2.000,- kr.		
	pr. ha (fredet område)	2.380,- kr.	
	ca. 0,26 ha á 1250,- kr.		
	pr. ha (forringet afvan- dingsmulighed)	325,- kr.	
	ca. 0,57 ha á 500,- kr.		
	pr. ha (forringet afvan- dingsmulighed)	<u>285,- kr.</u>	2.990,- kr.
5i Stundsigt, Horne sogn,		gdr. Henry Brørup Henneberg, Fruer- lund, Tistrup,	
	ca. 0,82 ha á 1250,- kr.		
	pr. ha (forringet afvan- dingsmulighed)	1.025,- kr.	
	ca. 1,53 ha á 500,- kr.		
	pr. ha (forringet afvan- dingsmulighed)	<u>765,- kr.</u>	1.790,- kr.
		transport:	<u>4.780,- kr.</u>

Matr. nr.	omtrentligt areal i ha	ejer	erstatning
transport: 6k smst.	5,37 ha	transport: gdr. Erling Fjord Ørskov Kristensen, Stundsigt pr. Tistrup,	4.780,- kr.
	ca. 0,42 ha á 1750,- kr. pr. ha (fredet område)		735,- kr.
	<u>ca. 5,79 ha</u>		<u>5.515,- kr.</u>

Erstatningerne er udregnet på grundlag af matrikelkortet. De forrentes med 5 % årlig fra kendelsens dato og udbetales til de foran anførte ejere.

Erstatningerne udbetales som nedenfor bestemt.

Kendelsen vil være at tinglyse på de nedenfor anførte ejendomme med prioritet forud for al pantegæld.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds og Danmarks Naturfredningsforening."

Konklusionen er sålydende:

" Ejendommene matr. nr. 4a, 4f og 6a, Sognets nordre del, Thorstrup sogn, og 6k, Stundsigt, Horne sogn, fredes som ovenfor bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

I erstatning udbetales til lodsejerne de ovenfor nævnte beløb, ialt 5.515,- kr., med renter 5 % årlig fra kendelsens dato.

Af erstatningen udredes tre fjerdedele af statskassen. Den sidste fjerdedel udredes af Ribe amtsfond og de i amtsrådskredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling."

Denne kendelse er indanket af gårdejerne Peder M. Hansen, Henry B. Henneberg og Gustav Jeppesen. For Overfredningsnævnet påstås principalt fredningen ophævet under hensyn til de foreliggende afvandingsinteresser, subsidiært påstås erstatning tillagt gårdejer Jeppesen vedrørende matr. nr. 6j, Stundsigt by, Horne sogn, og de øvrige fredningserstatninger forhøjet.

Overfredningsnævnet har den 7. maj 1965 besigtiget det frede og forhandlet med de ankende og disses advokat, landsretssagfører Th. Dueholm, samt med repræsentanter for Thorstrup og Horne kommuner, Ribe amtsråd, Hedeselskabet, Naturfredningsrådet og fredningsnævnet. Foruden det af lodsejerne herunder mod fredningen anførte har Henry Henneberg og Peder Hansen i et indlæg af juni 1965 yderligere protesteret mod fredningen under fremhævelse af, at denne væsentligt vil forringe arealernes landbrugsmæssige udnyttelse, og under henvisning til 2 fra Thorstrup og Horne kommuner indhentede udtalelser af 24. juni 1965.

Da mølledammen og dens omgivelser efter det for Overfredningsnævnet foreliggende næppe kan bevares uændret ved en vandstands-sænkning på 20 cm, og da de arealer, der fredes mod fuld erstatning i henhold til naturfredningslovens § 14, er meget begrænsede, finder Overfredningsnævnet, at de landbrugsøkonomiske interesser i den foreliggende sag ikke bør hindre bevarelse af en tilstand, der fra naturfredningsmæssige hensyn er værdifuld, og som hidtil har beroet på vandløbsretlige afgørelser. Overfredningsnævnet har derfor besluttet at stadfæste fredningsnævnets kendelse.

Overfredningsnævnet har tilbudt gårdejer Gustav Jeppesen et erstatningsbeløb på 500 kr. for géner ved fredningen, men har ikke ment at kunne tilbyde gårdejerne Peder Hansen og Henry Henneberg forhøjet erstatning.

Ingen af de ankende har kunnet acceptere de af Overfredningsnævnet fremsatte erstatningstilbud, hvorfor spørgsmålet om fastsættelse af erstatningerne er forelagt den i henhold til naturfredningslovens § 20 omhandlede taksationskommission.

Ved en den 28.april og 6.juli 1966 afholdt taksationsforretning, hvorunder kommissionen har antaget amtsvandinspektør Åge Eltons, Viborg, som teknisk sagkyndig i afvandingsspørgsmål, har kommissionen vedtaget, at de gårdejer Peder M. Hansen og Henry B. Henneberg ved fredningsnævnets kendelse tilkendte erstatninger på henholdsvis 2.990 kr. og 1.790 kr. stadfæstes.

For så vidt angår matr. nr. 6i, Stundsigt by, Horne sogn, tilhørende gårdejer Gustav Jeppesen, har kommissionen besluttet ikke at yde nogen erstatning, idet afvandingsmulighederne for denne ejendom ifølge de af amtsvandinspektør Eltons foretagne undersøgelser ikke forringes ved en fixering af mølledammens vandspejl til det i overlandvæsenskommissionskendelse af 2.december 1929 angivne flodemål.

Det bemærkes, at den i nævnets kendelse angivne forrentning af erstatningsbeløbene forhøjes til 6% p.a.

Da Overfredningsnævnet iøvrigt kan tiltræde det i kendelsen anførte, vil denne være at stadfæste.

Et kort, nr. RI.115, udvisende grænserne for det fredede område, der ialt andrager 2,6 ha, samt for de iøvrigt af fredningen berørte arealer 3,2 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds den 12.oktober 1964 afsagte kendelse vedrørende fredning af Linding mølledam og den nedre del af Stokbækdalen i Horne og Thorstrup sogne stadfæstes.

I erstatning udbetales til

gårdejer Peder M. Hansen, Stokbækgård pr. Sig,
som ejer af matr.nr. 6a, Sognets nordre del, Thorstrup 2.990 kr.

gårdejer Henry Brørup Henneberg, Fruerlund, Tistrup
pr. Varde,
som ejer af matr.nr. 5i, Stundsig by, Horne sogn..... 1.790 kr.

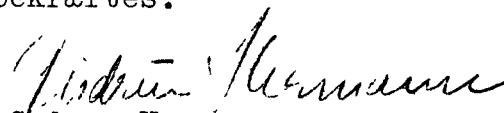
gårdejer Erling Fjord Ørskov Kristensen, Tistrup
pr. Varde,
som ejer af matr.nr. 6k, Stundsig by, Horne sogn..... 735 kr.

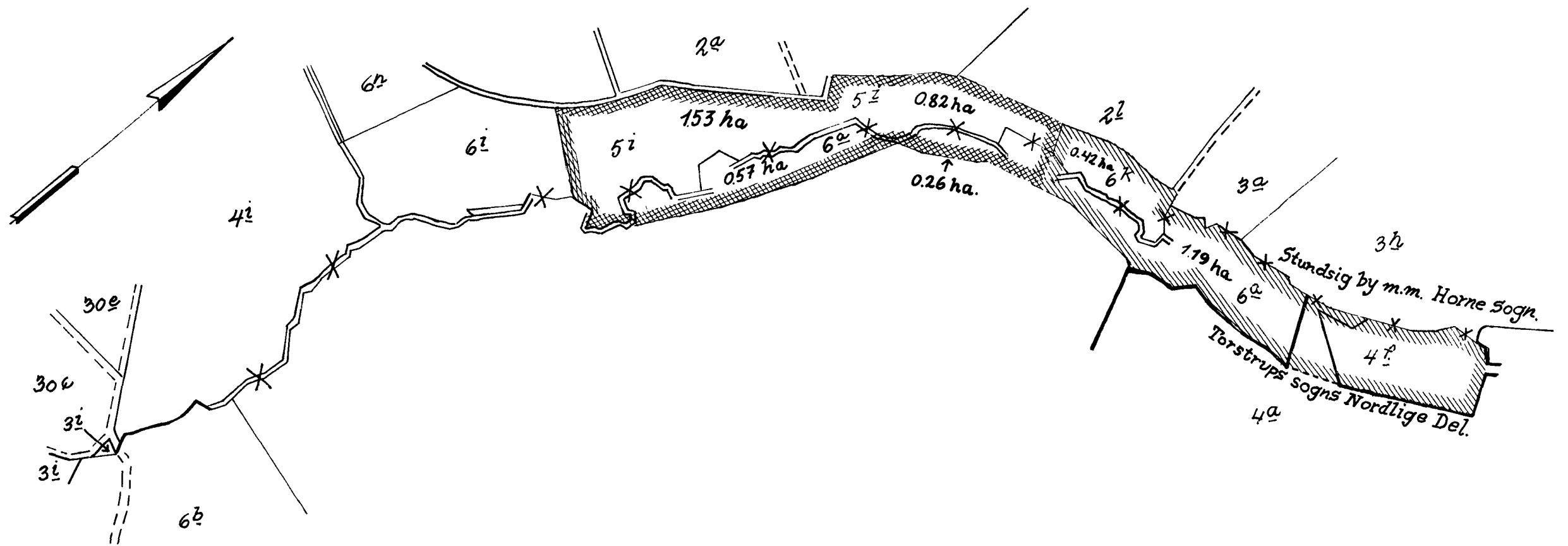
Ialt... 5.515 kr.

der forrentes med 6% p.a. fra den 12.oktober 1964, til betaling sker.
Af erstatningsbeløbene udredes 3/4 af statskassen og 1/4 af Ribe amt
og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i
henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Udskriftens rigtighed

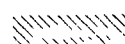
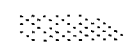
bekræftes.

Gudrun Hermann

Del af
 Stundsigt By m.m., Horne Sogn, og
 Torstrup Sogns Nordlige Del.

Signaturforklaring:
 Målforshold 1:4000.

- Grænse for fredet område...
- Grænse for område med foringet afvandingsmulighed udenfor fredet område...

Naturfredningskonsulentens Lontor København d. 2/12 - 1966
By: STUNDSIG BY. m.m.
Sogn: HORNE - TORSTRUPS SOGNE.
Plan nr Ri 115.

FREDNINGSNÆVNET>

Kendelse afsagt af nævn 12/10 1964

I brev af 5. december 1963 anmodede advokat N. L. Rosenlund, Varde, Danmarks Naturfredningsforening om bistand med henblik på fredning af den til "Linding Mølle" hørende mølledam m.v.

I henvendelsen hedder det bl.a.:

"Ejendommen Linding Mølle, matr. nr. 4 a, 4 d og 4 f Thorstrup sogns nordre del, er ved skøde tinglyst den 10. september 1962 af gårdejer Vilhelm Frahm overdraget til sønnen, gårdejer Hans Jørgen Frahm.

Ejendommen hører således under Thorstrup kommune, men grænser mod nord til Horne kommunes sogneskel og ligger nærmere betegnet sydvest for Linding å ved det private vandløb Stokbæk, hvor bækken skærer vejen Horne-Sig, idet mølledammen (matr. nr. 4 f) ligger vest for nævnte vej og ejendommens bygninger øst for denne i en afstand af ca. 400 m fra Stokbæks udløb i Linding å.

Møllesøen har et areal på 1 ha, og faldhøjden ved møllen er ca. 3 m. Møllehuset eksisterer endnu, men møllen har ikke været i drift siden 1952.

Det vides ikke, hvornår møllen er grundlagt, men ifølge dr. phil. Steen Bøcher er det antageligt sket senest i begyndelsen af 1500-tallet, og i perioden fra o. 1650-1873 har møllen hørt under godset Nørholm. Møllen er blevet anvendt som kornmølle til 1916, medens vandkraften fra dette tidspunkt og til 1952 er blevet anvendt til drift af en turbine, der i forbindelse med en i Nørholm vandmølle installeret turbine fremstillede elektricitet for Thorstrup sogns el-værk, der i denne periode var ejer af mølledam m.v.

Mølle ejerens ret til opstemning af Stokbæk er bl.a. stadfæstet i 1836, da der efter det foreliggende blev meddelt brugeren ret til uindskrænket benyttelse af vandet, og flodemålet

Kendelsen citeret fuldt ud i OFN k.
af 20/12 1966

FREDNINGSNÆVNET >

Genpart.

Stempel- og gebyrfri i h.t.
lov nr. 140 af 7/5 1937.

F R E D N I N G S D E K L A R A T I O N .

Undertegnede gårdejer Vilhelm Frahm, Linding mølle, som ejer af matr.nr. 4a og 4f Thorstrup sogns nordlige del hestemmer herved med bindende virkning for mig og efterfølgende ejere, at Linding mølledam samt det omkring dammen med træer beplantede areal fredes som nedenfor bestemt.

Fredningen omfatter det på vedhæftede kort med gul farve viste areal. Arealet skal bevares så vidt muligt i den tilstand, hvori det nu findes. Det må ikke udnyttes, bebygges eller beplantes, og der må ikke anbringes master, boder eller andre indretninger, der kan virke skæmmende.

Vandstanden i dammen må ikke sænkes under det i overlandvæsenkommissionskendelse af 2. december 1929 nævnte flodemål. Koten er af landinspektør Dahl Christensen, Varde, udregnet til 17,05 m. dansk normalnul, hvilket svarer til overkanten af det ca. 2½ cm. brede jernbånd, der omgiver den ved slusen værende egeplanke 12 cm. under dennes overkant. Foranstående bestemmelse om flodemål skal dog ikke være til hinder for, at ejeren, når han skønner det påkrævet, midlertidig sænker vandstanden indtil 25 cm. under flodemålet.

Den normale vedligeholdelse foretages af ejeren. En forestående hovedreparation bekostes af ejeren og Thorstrup kommune hver med halvdelen.

Eventuelle ændringer med hensyn til beplantning og andet kan kun ske med godkendelse af fredningsnævnet for Ribe amts-

rådskreds, hvem også påtaleretten tilkommer.

Nævnte deklaration begæres tinglyst som servitut på matr. nr. 4a og 4f Thorstrup sogns nordlige del. Med hensyn til de ejendommen påhvilende byrdes og hæftelser henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Linding, den 28 - 11 - 1952.

Vilh. Frahm.

Til Vitterlighed:

Navn:	Hans Thomsen	Navn:	Mary Thomsen
Stilling:	Bestyrer	Stilling:	Husmoder
Bopæl:	Thorstrup E/v pr. Sig.	Bopæl:	Thorstrup E/v. Sig.

Foranstående deklaration godkendes.

Fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds, den 11. december 1952.

J a s t r u p .

Indført i men afvist fra dagbogen for Retskreds nr. 85, Varde købstad og landjurisdiktion samt Øster og Vester Herreder den 13. Dec. 1952 på grund af underskriverens manglende legitimation. (Adkomst).

Helge Olrik.

/Kurt Andersen
Bækgaard.

Indført i Dagbogen for Retskreds Nr. 85, Varde Købstad og Landjurisdiktion samt Øster og Vester Herreder den 17. Jan. 1953.

Lyst. Tingbog. Bd. Thorstrup, Bl. 4a Akt: Skab E. Nr. 618.

Helge Olrik.

/Kurt Andersen
Bækgaard.

-o-o-o-

Genpartens rigtighed bekræftes.

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMTSRAADSKREDS

den 18. august 1955.

Josef Ped.

Cfr.

DISPENSATIONER >

Afgørelser – Reg. nr.: 01996.01

Dispensationer i perioden: 22-08-2007

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

SCANNET

Herning, den 22. august 2007
FRD 19/2007Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

23 AUG. 2007

Pia Kristoffersen er d.d tilskrevet således:

"Pia Kristoffersen, Ramsdahlsvej 47, 7800 Skive, ansøger på vegne byens borgere om tilladelse til bevaring af byens oase-børneparadis beliggende "Den grønne plet", Viborgvej 118-120, Dommerby, 7800 Skive. – Lb. nr. 146 – Dommerby Kirke.

Efter en besigtigelse den 9. august 2007, hvori foruden nævnet deltog repræsentanter for provstiudvalget, menighedsrådet, Skive kommune og ansøgeren, skal nævnet i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50 meddele, at der kan gives tilladelse til det ansøgte, da dette ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Nævnet har navnlig lagt vægt på, at legeredskaberne ikke påvirker indkigget til kirken, ligesom de heller ikke virker dominerende eller skæmmende på kirken og dens nærmeste omgivelser. Nævnet henviser til afstanden mellem kirken og legepladsen samt til, at der på arealet mellem legeplads og kirke er en del bevoksning.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra tilladelsens meddelelse, jfr. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen kan efter lov om Naturbeskyttelse, § 78, stk. 3, jfr. § 87 inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, påklages til Naturklagenævnet.

Klagen skal indgives skriftligt til dette fredningsnævn på den nedenfor anførte adresse.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis der gives helt eller delvist medhold i klagen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det bemærkes, at ansøgeren ikke herved er fritaget for at søge eventuelle andre tilladelser, som lovgivningen måtte kræve",

RETTEEN I HERNING, 2. AFDELING

Nygade 3, 7400 Herning

Tlf. 97 22 22 00

E-mail: f-naevn@mail.dk

SMS-121-00339

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, VESTLIG DEL

---

hvilket herved meddeles til Deres orientering.

Med venlig hilsen

Henrik S. Stamp

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL
Kolding Åpark 11, 6000 Kolding
Telefon 99686800, mail: biran@domstol.dk

Fredningsnævnets sagsnummer 59/2014: Ansøgning fra Varde Kommune om dispensation til et restaureringsprojekt for passage ved Linding Mølledam.

Fredningsregisteret: Reg. nr. 01966.01 Linding Mølledam - Stokbækdalen

Ansøgningen:

Varde Kommune har den 21. august 2014 ansøgt fredningsnævnet om dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 20. december 1966, om fredning af Linding Mølledam og den nedre del af Stokbækdalen i Horne og Thorstrup sogne til at restaurere vandløbet ved Linding Mølledam og i forbindelse hermed at etablere et nyt afløb med tilhørende stryg fra mølledammen.

Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse, at det er formålet med fredningen af Linding Mølledam og den nedre del af Stokbækdalen at bevare landskabet, ”der fra naturfredningsmæssige hensyn er værdifuld, og som hidtil har beroet på vandløbsretlige afgørelser”...

Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at mølledammens vandspejl ikke må ændres i forhold til et flodemål udmålt til kote 17,05 i forhold til dansk normal nul, at tilstanden i og omkring mølledammen ikke må ændres ved afgravning, opfyldning, tilplantning eller lignende, at Stokbækkens naturlige tilstand skal bevares, dog at det er tilladt at ændre vandløbets dybde og bredde i overensstemmelse med bestemmelserne i vandløbsloven, at terrænformerne ikke må ændres ved afgravning eller opfyldning, og at det ikke er tilladt at fjerne træer og buske.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til gennemførelsen af projektet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Varde Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at gennemføre projektet på de vilkår, der fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets begrundelse og afgørelse”.

Sagens baggrund:

Varde Kommune oplyser i ansøgningen, at projektet går ud på at etablere et nyt afløb med tilhørende stryg fra mølledammen. Da det eksisterende stemmeværk ved mølledammen er i en meget dårlig stand, skal stemmeværket erstattes af en spunsvæg med en fast overkant i kote 16,95 DVR90. Udløbet vil ifølge kommunens oplysninger sikre, at vandstanden i mølledammen holdes mellem kote 16,60 DVR90 og kote 16,95 DVR90.

Varde kommune ansøger derfor om dispensation til at ændre det faste flodemål på kote 16,95 DVR til at måtte være mellem kote 16,60 og kote 16,95 DVR90, at etablere et nyt udløb fra mølledammen parallelt med det eksisterende og at ændre stemmeværket ved udløbet fra mølledammen til et fast udløb i kote 16,95 DVR90.

Varde Kommune har i forbindelse med udarbejdelsen af projektet foretaget en forundersøgelse, der beskriver den eksisterende tilstand ved mølledammen, formålet med projektet og projektet. Resultatet af forundersøgelsen er beskrevet i en rapport, dateret april 2014, om ”Fjernelse af stemmeværk ved Linding Møllesø”.

Varde Kommune anfører i rapporten blandt andet:

”...

Formål med indsatsen/projektet

Formålet med indsatsen er at skabe passage fra Stokbæk til Linding Møllesø og videre til den opstrømsliggende strækning af det offentlige vandløb Stokbæk. Linding Møllesø er beliggende syd for landsbyen Horne i Varde Kommune.

Fjernelse af spærringen vil give adgang til 3.558 m opstrømsliggende strækning af Stokbæk. Stokbæk nedstrøms møllesøen indeholder væsentlige gydesteder for både laks og havørred.

Ejeren af Linding Møllesø har ønsket, at udløbet fra søen kommer til at ligge i modsat ende af indløbet, således at der fortsat vil være en vandgennemstrømning gennem søen.

Møllesøen og de opstrømsliggende arealer, samt ca. den på fig. 1. viste opstrømsliggende strækning af Stokbæk er fredet jf. overfredningsnævnskendelse af 12. oktober 1964.

Eksisterende forhold

Stokbæk har et opland på ca. 6,2 km² ved udløbet fra Linding Møllesø. Vandløbet er løber ud i Linding Å, der er en del af Varde Å systemet. Både Stokbæk og Linding Å skal have en god økologisk tilstand jf. de, for tiden, ikke gældende vandplaner. Der forventes ingen ændring i målsætningerne, når vandplanerne vedtages endeligt.

Fig. 1. Oversigtskort over Linding Møllesø's placering på Stokbæk og forbindelsen til Linding Å (lilla).

Vandløbet opstrøms møllesøen har jf. regulativet en bundbredde på 1,00 m og anlæg 1:1 med 1,6 ‰ fald umiddelbart opstrøms Linding Møllesø.

Dimensionerne svarer rimeligt til en forventet medianmaksimumsafstrømning på ca. 600 l/s (100 l/s/km²). Medianminimumsvandføringen vurderes at ligge på 20-30 l/s, men denne er usikkert bestemt.

Redegørelse for anlægstekniske muligheder

Terrænet på begge sider af søen stiger kraftigt. Etableres der et stryg syd om ejendommen, kommer stryget dels meget tæt på en gylletank, og dels lukkes ejendommen inde mellem stryg og vandløb. Et forløb syd om ejendommen er derfor ikke at foretrække.

Det vurderes at det er muligt at etablere stryget ved at gå nord om ejendommen Thorstrupvej 128, der er den tidligere møllebygning.

Et vigtigt forhold ved etableringen af et stryg, er at der skal være tilstrækkelig sikkerhed for, at stryget kan sikre, at søens vandspejl ikke stiger så meget, at vandet løber over Thorstrupvej i ind i ejendommen Thorstrupvej 128. Ejendommen ligger væsentlig lavere end vejen og oversvømmelser er tidligere sket med vandindtrængning til følge.

Terrænforhold og skitseprojektering af et vandløb har vist, at det vil være muligt at anlægge et vandløb med et forløb svarende til det viste på nedenstående fig. 2.

...

Fig. 2. Forslag til forløb af et stryg, der vil give passage til Linding Møllesø.

Afløbet fra søen udformes med en spunsvæg som får et dobbeltprofil med 0,15 m bundbredde med bundkote i kote 16,45 og 1,1 m i kote 16,65. Faldet på stryget skal være 10 ‰, bundbredden er 0,8 m og anlæg 1:1,5. Efter ca. 32 m etableres en ny underkørsel med et $\varnothing$ 1,44/0,97 m PA stålør under Thorstrupvej. Røret lægges vandret med bunden ca. 10 cm under bundkoten på stryget. Rørbunden skal ligge i kote ca. 16,05 m DVR90. Efter rørbroen fortsætter stryget i samme dimensioner. Faldet på strækningen er 10 ‰ på de røde markerede strækninger og 5 ‰ på de grønne markerede strækninger.

Det eksisterende afløb fra Linding Møllesø er i meget dårlig stand og under alle omstændigheder skal afløbet stoppes eller stemmeværket renoveres. Det foreslås, at spunsvæggen forlænges foran stemmeværket inden stemmeværket og resten af træbygværket fjernes. Træbygværket foreslås erstattet af en blanding af store og små sten ovenpå geotekstil til at stabilisere den under-liggende jord. Spunsvægges pakkes ind i jord, så den ikke bliver synlig.

Spunsvæggen fungerer som sikkerhed mod oversvømmelser og afskæres i en kote på 16,90 m DVR90. Det betyder, at ved vandføringer over ca. 560 l/s (ca. 90 % af den anslåede medianmaksimum) og ved ca. 45 cm vandspejlshøjde i stryget, begynder vandet at løbe over kanten ved det gamle udløb.

Afløbsprofilen sikrer, at vandspejlet kun sjældent kommer under kote 16,60 m DVR90 og overløbskanten sikrer, at vandspejlet ikke vil overstige kote 16,95 m DVR90. Laveste punkt på Thorstrupvej er ca. 17,05 m DVR90.

Der anlægges 4-5 gydebanke på 24 m med 5 ‰ fald.

Hvor det gamle løb møder det nye stryg, skal der udlægges store sten (150-250 mm) i en lagtykkelse på 0,3 - 0,4 m ovenpå et lag geotekstil. Strækningen af de store sten skal være 1-1,5 m op i det gamle løb. Udlægningen skal forhindre gydemodne fisk i at forsøge at gå op til det gamle stemmeværk i forbindelse med store afstrømninger. Der vil dog altid komme mest vand fra det nye stryg, så lokkestrømmen vil være kraftigst her...

Adgang til søen og de opstrømsliggende vandløbsstrækninger er sikret med ovenstående projekt, der må siges at opfylde indsatsens formål.

...

Afvandingsmæssige konsekvenser

Etablering af overløbskanten og stryget vil betyde, at vandspejlet i søen vil variere mere, end hvis flodemålet blev holdt konstant ved hjælp af et stemmeværk. Det eksisterende stemmeværks tilstand er imidlertid dårlig, og driften af den giver i sig selv et forholdsvis svingende vandspejl. De projekterede mål på overløbskanten og stryget bevirker, at vandspejlet vil variere fra flodemålet kote 16,94 m DVR90 og til ca. kote 16,60 m DVR90 ved medianminimum. Der forventes således ingen væsentlige ændring i afvandingsmulighederne i oplandet til søen og de opstrømsliggende arealer til Stokbæk.

Miljømæssige konsekvenser

Ved etableringen af stryget anlægges der i alt 100 m gydebanker, hvilket vil forøge ynglemulighederne for laksefisk. Adgangen til Linding Møllesø vil tillige give adgang til de opstrømsliggende strækninger af Stokbæk. Der vil kunne gydes opstrøms, men nedtrækkende smolt vil have svært ved at finde igennem Linding Møllesø.

Grundvandsstanden vil ikke blive sænket, og der forventes derfor ikke nogen øget udvaskning af okker.

Relationer til beskyttede arealer i naturbeskyttelsesloven

Linding Møllesø er beskyttet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. Udskiftning af stemmeværk med en spuns med overløb og etablering af et stryg forventes ikke at give væsentlige ændringer i søens tilstand, men projektet kræver dispensation fra naturbeskyttelsesloven. De beskyttede områder kan ses på fig. 4.

Gravning af et nyt vandløbsforløb i nord for ejendommen og etablering af mere fugtige forhold her, kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven. En eventuel terrænhævning omkring st. 200 på det projekterede vandløb kræver ligeledes dispensation. Hvorvidt der skal ansøges om dette, bør besluttes ved detailprojekteringen.

Der forventes ikke væsentlige ændringer i de § 3 beskyttede områder ved projektet.

Fig. 4. Arealerne opstrøms Linding Møllesø er beskyttet som mose, mens arealerne øst for bygningerne er beskyttet som overdrev og eng.

Relationer til fredningen af Linding Møllesø

...

Da projektet berører vandspejlet i Linding Møllesø, vil fredningsnævnet skulle høres i forbindelse med projektet. Etableringen af stryget er ikke i uoverensstemmelse med fredningen af Linding Møllesø og Stokbækdalen, hvorfor det ikke forventes, at fredningen vil umuliggøre projektet...”

Fredningsnævnet har i brev af 15. september 2014 anmodet Naturstyrelsen om en udtalelse.

Naturstyrelsen har i brev af 15. oktober 2014 oplyst, at styrelsen vurderer, at den tekniske forundersøgelse oplyser sagen fuldt ud, og at ansøgningen ikke giver styrelsen anledning til yderligere bemærkninger.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i høringsbrev af 18. februar 2015 anmodet Varde Kommune, Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforening/Varde, Friluftsrådet og Dansk Ornitologisk Forening om bemærkninger til ansøgningen med svarfrist den 5. marts 2015.

Der er ikke ved høringsfristens udløb rejst indsigelser mod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse:

Denne afgørelse er truffet af fredningsnævnets formand i medfør af forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det fremgår af kendelsen om fredning af Linding Mølledam og den nedre del af Stokbækdalen blandt andet, at det er formålet med fredningen at bevare landskabet, ”der fra naturfredningsmæssige hensyn er værdifuld, og som hidtil har beroet på vandløbsretlige afgørelser”... og at sikre, at mølledammens vandspejl ikke ændres i forhold til et flodemål udmålt i kote 17,05 i forhold til dansk normal nul af hensyn til møllerens ret til uindskrænket benyttelse af vandet fra Stokbækken.

Det fremgår af Varde Kommunes ansøgning med tilhørende bilag, at Stokbækken nedstrøms Linding Mølledam indeholder væsentlige gydesteder for både laks og havørred, og at det er formålet med projektet at etablere en passage fra Stokbækken til Linding Mølledam og videre til den opstrømsliggende del af Stokbækken.

Selvom der ved fjernelsen af stemmeværket og etableringen af afløbet sker en ændring af landskabet omkring mølledammen og af flodemålet fra et fast flodemål til et variabelt flodemål mellem kote 16,60 og 16,95 DVR90, vurderer fredningsnævnet, at ændringerne ikke eller kun i beskedent omfang vil ændre landskabet omkring møllen og mølledammen. Henset hertil og til baggrunden for projektet er det fredningsnævnets opfattelse, at det ikke strider mod formålet med fredningen af Linding Mølledam og den nedre del af Stokbækdalen at dispensere til projektets gennemførelse. Fredningsnævnet meddeler derfor Varde Kommune dispensation til at gennemføre projektet på vilkår,

at anlægsarbejdet udføres så skånsomt som muligt i de fredede områder, så beskadigelser og ødelæggelser undgås,

at der om fornødent udlægges køreplader under anlægsarbejdet,

og

at opgravet materiale skal fjernes fra det fredede område i det omfang, det ikke kan genanvendes i forbindelse med projektets gennemførelse.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller

2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del

Kolding, den 15. april 2015

Vagn Kastbjerg,

formand

Denne afgørelse er sendt til:

Varde Kommune, Teknisk Forvaltning - vardekommune@varde.dk

Varde Kommune, v/Jan Pedersen – japb@varde.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Egon Jørn Frahm, Thorstrupvej 128, 6800 Varde.

Peter Christensen, Thorstrupvej 132, 6800 Varde.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, pr. mail dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/Merete Vigen Hansen varde@dn.dk

Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådets lokalafdeling ved Hanne Voetmann, sydvestjylland@friluftsradet.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening lokal, varde@dof.dk